

Thomas Muntz

Merkwaardige 'oplossingen' voor groeierende dakloosheid

Dakloosheid nauwelijks thema
tijdens verkiezingen voor de 342
gemeenteraden

Door: Redactie WvF

15-03-2026

(Social) impact Analyse

Nederland heeft een 'escalerend daklozenprobleem'. Wie zijn woning verliest, ontmoet willekeur. Daklozen strijden bij de rechter voor een plaats in de overvolle opvang. De daklozenopvang staat onder grote druk. Aldus 'De Groene Amsterdammer'.

Dakloosheid is niet langer een grootstedelijk fenomeen, maar te vinden in vrijwel elke gemeente van Nederland. Vijf onderzoeksjournalisten doken een half jaar in het onderwerp en zagen hoe inmiddels ook plaatsen als Oirschot, Urk, Sittard, Alkmaar, Ede en talloze andere steden en dorpen worstelen met dakloosheid. Dat schrijven Thomas Muntz van platform voor onderzoeksjournalistiek *Investico* en Coen van de Ven van weekblad *De Groene Amsterdammer* aan de vooravond van de gemeenteraadsverkiezingen.

Tien jaar terug dook de term ‘zelfredzaamheid’ op als het ging om daklozen. Inmiddels is er een nieuwe taalvondst: ‘verwijtbaar dakloos’. Advocaten en hulpverleners zien verwijtbare dakloosheid in tal van officiële afwijzingsbrieven van gemeenten opduiken. Daarin wordt uitgelegd dat het verliezen van een dak toch echt de schuld van de burger zelf is, aldus *De Groene Amsterdammer* van 12 maart 2026.

Schuldig

‘De stroom van voorbeelden is lang, met als schrijnendste voorbeelden vaders en moeders van wie de urgentieverklaring voor een huis schriftelijk werd afgewezen omdat zij zich schuldig zouden hebben gemaakt aan een “gezin stichten zonder over passende woonruimte te beschikken”. Uit nog zo’n gemeentelijke brief: “Dit was uw eigen keus”.’

In het recent verschenen regeerakkoord wordt dakloosheid één keer genoemd, in een bijzin over prefab woningen als oplossing voor het woningtekort, aldus het onderzoek. ‘Een echte aanpak om dakloosheid tegen te gaan ontbreekt. Wie vandaag zijn woning verliest, is overgeleverd aan willekeur. Aan het gemeenteloket of daarbuiten aan de grillen van boa’s, “tentenkampbazen” of campingeigenaren.’

Ongewenst

Bij de gemeenteraadsverkiezingen duikt dakloosheid soms op in een stemwijzer, maar is het volgens het onderzoek nergens een thema. ‘Wethouders smeren daklozen liever uit of duwen ze bij voorkeur over de eigen gemeentegrens heen. In Rotterdam sprak een wethouder freudiaans over “ongewenste levens”.’

Vorig jaar meldde het CBS dat het aantal daklozen sinds 2009 is verdubbeld tot 33.000. Volgens het onderzoek een ‘zware onderschatting’. Daarom kwam een groep onderzoekers, samen met hulp van honderden organisaties en experts verspreid over het land, waaronder artsen, scholen, verloskundigen, boswachters en havenopzichters, dit najaar met een eigen telling.

Overvol

‘Deze telling liet zien dat het aantal daklozen twee tot drie keer zo hoog ligt. Meer dan één procent van de bevolking in Amsterdam en Den Haag is dakloos.’ In kleinere gemeenten als Ede, Steenwijkerland en Den Helder verschenen na deze ‘Ethos-telling’ honderden mensen op de radar. (Ethos staat voor *European Typology of Homelessness and Housing Exclusion*). De telling bevestigt wat hulpverleners al lang zien: elk jaar komen er meer mensen bij en overheidsbeleid loopt hopeloos achter. De daklozenopvang zit overvol.’

Het onderzoek Nieuwe Dakloosheid is uitgevoerd door Lot Alewijnse, Mathanja van Houwelingen, Doris Janssen, Hidde Kleijn en Sascha Pimentel. Deze vijf jonge journalisten met uiteenlopende achtergrond trokken het land door. Ze liepen mee op straat, bezochten tentenkampen, portieken en caravans. Ze spraken met meer dan honderd dakloze mensen en minstens zoveel hulpverleners en advocaten. Ook bestudeerden ze 125 rechtszaken.

De begeleiding van het onderzoek was in handen van *Investico*-hoofdredacteur Thomas Muntz, *Groene*-redacteur Coen van de Ven en *Investico*-redacteur Emiel Woutersen.

<https://www.platform-investico.nl/onderzoeken>

<https://www.groene.nl/>

Abonneer je op ons gratis Journaal:

E-mail adres

Schrijf je in